# Sotsiaalministri määruse „Kiirabi korraldusega seotud tervise- ja tööministri määruste muutmine“ seletuskiri

## 1. Sissejuhatus

### 1.1. Sisukokkuvõte

Määrusega muudetakse tervise- ja tööministri ning sotsiaalministri määrusi, et võimaldada ellu viia sotsiaalministri 1. juuli 2025. a käskkirjas nr 57 „Kiirabi arengusuundade kinnitamine“ sätestatud kiirabi arengusuundi.

Muudatused tehakse järgmistes määrustes:
1) tervise- ja tööministri 19. detsembri 2017. a määrus nr 57 „Tervisekassa kaudu rahastatavate kiirabibrigaadide arv“ (edaspidi *määrus nr 57*);
2) tervise- ja tööministri 18. detsembri 2018. a määrus nr 65 „Kiirabibrigaadi koosseisu ja varustuse nõuded ning tööjuhend“ (edaspidi *määrus nr 65*);
3) tervise- ja tööministri 20. detsembri 2018. a määrus nr 72 „Kiirabi ja meditsiinilise kaugkonsultatsiooni teenuse eest tasumise tingimused ja kord“ (edaspidi *määrus nr 72*);
4) sotsiaalministri 6. novembri 2020. a määrus nr 46 „Tervishoiuteenuse osutajate ülesanded tervishoiu toimepidevust ohustavaks olukorraks ja kriisiolukorraks valmistumisel ning nende lahendamisel“ (edaspidi *määrus nr 46*).

Määruses nr 57 muudetakse Tervisekassa kaudu rahastatavate kiirabibrigaadide arvu. Brigaadide minimaalne üldarv suureneb 106 brigaadini. Kuna osad brigaadid on kaheliikmelised, nähakse ette nõue, et vähemalt 92 kiirabibrigaadi peavad olema kolmeliikmelised. Määrus parandab õigusselgust, tagab kiirabisüsteemi võimekuse säilimise ja piirab kaheliikmeliste brigaadide osakaalu.

Määruse nr 65 muudatustega täpsustatakse kiirabibrigaadide koosseisu käsitlevaid nõudeid. Selleks asendatakse mõiste „vähendatud koosseisuga kiirabibrigaad“ mõistega „kaheliikmeline kiirabibrigaad“, et luua parem õigusselgus kehtivale praktikale. Määruse sõnastust võib tõlgendada nii, et vähendatud koosseisuga kiirabibrigaadid võivad tegutseda üksnes ajutise kriisimeetmena, kuigi Eestis tegutsevad püsivalt Iisaku õebrigaad ja Tallinna arstlik toetusbrigaad, mis on kaheliikmelised. Määruses täpsustatakse kolme- ja kaheliikmeliste brigaadide regulatsiooni, ajakohastatakse terminoloogiat, asendades mõiste „kiirabiauto“ mõistega „kiirabisõiduk“, ning laiendatakse kaheliikmeliste arstibrigaadide ja õebrigaadide teise liikmena töötada võivate spetsialistide ringi. Muudatuste eesmärk on parandada õigusselgust ning toetada kiirabibrigaadide komplekteerimist ja kiirabiteenuse osutamise paindlikkust.

Määrustes nr 46 ja 72 asendatakse mõiste „vähendatud koosseisuga kiirabibrigaad“ mõistega „kaheliikmeline kiirabibrigaad“, et tagada kiirabi korraldusega seotud ministri määrustes terminoloogia ühtne kasutamine.

### 1.2. Määruse ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi tervishoiuteenuste osakonna juhataja Nikita Panjuškin (nikita.panjuskin@sm.ee). Määruse juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kaidi Meristo (kaidi.meristo@sm.ee).

### 1.3. Märkused

Määrus ei ole seotud muude menetluses olevate eelnõudega.

Määrusega muudetakse:
1) määruse nr 57 redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 23.05.2023, 6;
2) määruse nr 65 redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 20.12.2025, 28;
3) määruse nr 72 redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 16.06.2026, 8;
4) määruse nr 46 redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 25.09.2026, 3.

Määruse rakendamine ei mõjuta halduskoormust ning see ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

**2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs**

Määrus koosneb viiest paragrahvist. Määruse §-s 1 sätestatakse määruse nr 57 muudatused, §-s 2 määruse nr 65 muudatused, §-s 3 määruse nr 72 muudatused, §-s 4 määruse nr 46 muudatused ja §-s 5 muudatuste jõustumise aeg.

**Määruse §-ga 1** muudetakse määruse nr 57 § 2 sõnastust. Paragrahv sätestab Tervisekassa kaudu rahastatavate kiirabibrigaadide miinimumarvu, mida suurendatakse 102-lt 106-le. Kuna kiirabi arengusuundade rakendamisega kaasneb osaline üleminek kaheliikmelistele brigaadidele, sätestatakse uues määruses kolmeliikmeliste brigaadide arv – 92. Sellega tagatakse, et üleminek kaheliikmelistele brigaadidele ei toimu liiga kiires tempos ja Eestis säilib valdavalt kolmeliikmeliste brigaadide võimekus.

**Määruse §-ga 2 muudetakse määrust nr 65.**

**Määruse § 2 punktiga 1** asendatakse määruses termin „kiirabiauto“ terminiga „kiirabisõiduk“. Muudatuse eesmärk on ühtlustada määruses kasutatav terminoloogia kehtiva õigusega, eelkõige liiklusseaduses kasutatava mõistega. Liiklusseadus ei kasuta mõistet „auto“, vaid kasutab mõistet „sõiduk“, mis hõlmab nii mootorsõidukeid kui ka erivarustusega sõidukeid, sealhulgas kiirabisõidukeid.

**Määruse § 2 punktiga 2** asendatakse määruses läbivalt termin „vähendatud koosseisuga kiirabibrigaad“ terminiga „kaheliikmeline kiirabibrigaad“. Muudatuse eesmärk on parandada õigusselgust, kuna kaheliikmeline brigaad ei kujuta endast kolmeliikmelise brigaadi ajutiselt vähendatud koosseisu, vaid on iseseisev kiirabibrigaadi liik oma koosseisu- ja tegevusnõuetega.

**Määruse § 2 punktiga 3** jäetakse määruse § 3 lõikest 1 asendatakse lause „Kiirabibrigaad on kolmeliikmeline“ lausega „Kiirabibrigaad on kahe- või kolmeliikmeline“. Muudatus on seotud kaheliikmelise kiirabibrigaadi käsitamisega iseseisva brigaadiliigina. Senine sõnastus võib jätta mulje, et kiirabibrigaad saab olla üksnes kolmeliikmeline, kuigi määruses on sätestatud ka kaheliikmeliste kiirabibrigaadide koosseisu- ja tegevusnõuded ning neid kasutatakse ka praktikas. Muudatus suurendab õigusselgust ning loob selgema aluse juba kehtivale praktikale.

**Määruse § 2 punktidega 4 ja 5** täiendatakse määruse § 3 lõigete 5 ja 6 sissejuhatavat lauseosa sõnaga „kolmeliikmelise“, et tuua selgelt välja, et nõue kehtib just kolmeliikmelise kiirabibrigaadi liikmele. Nõuded kaheliikmelise brigaadi liikmele on sätestatud järgmises paragrahvis.

**Määruse § 2 punktiga 6** muudetakse määruse § 3 lõike 8 esimest lauset. Kehtiva sõnastuse kohaselt võib Terviseamet anda kiirabibrigaadi pidajale kuni 20 päevaks põhjendatud erakorralise loa kiirabibrigaadi või lisabrigaadi asendamiseks vähendatud koosseisuga väljasõitudeks. Muudatusega täpsustatakse, et erakorralise loa alusel võib kolmeliikmelise kiirabibrigaadi või lisabrigaadi asendada kaheliikmelise kiirabibrigaadiga. Muudatus on seotud määruses läbivalt tehtava terminoloogilise muudatusega, mille kohaselt loobutakse mõiste „vähendatud koosseisuga kiirabibrigaad“ kasutamisest ning kasutatakse edaspidi mõistet „kaheliikmeline kiirabibrigaad“.

Sisuliselt loa andmise tingimused ja eesmärk ei muutu. Muudatus parandab sätte arusaadavust ja õigusselgust, määratledes üheselt, millise brigaadiga võib erakorralise loa alusel kolmeliikmelist kiirabibrigaadi või lisabrigaadi asendada.

**Määruse § 2 punktiga 7** jäetakse määruse § 4 lõikest 1 välja lause „Vähendatud koosseisuga kiirabibrigaad on kaheliikmeline“. Muudatus on seotud määruses läbivalt tehtava terminoloogilise muudatusega, mille kohaselt loobutakse mõiste „vähendatud koosseisuga kiirabibrigaad“ kasutamisest ning käsitatakse kaheliikmelist kiirabibrigaadi iseseisva kiirabibrigaadi liigina. Kuna § 4 reguleerib tervikuna kaheliikmeliste kiirabibrigaadide liike ja neile esitatavaid nõudeid, ei ole eraldi lause kaheliikmelisuse kohta enam vajalik. Muudatus väldib tarbetut dubleerimist ning muudab sätte ülesehituse selgemaks.

**Määruse § 2 punktiga 8** muudetakse kaheliikmelise arstibrigaadi teisele liikmele kehtestatud nõudeid. Senise regulatsiooni kohaselt pidi teine liige vastama kiirabibrigaadi kolmandale liikmele kehtestatud nõuetele. Muudatusega võimaldatakse kaheliikmelise arstibrigaadi teise liikmena töötada ka isikul, kes vastab määruse §-s 3 sätestatud kiirabibrigaadi teisele liikmele kehtestatud nõuetele. Lisaks sätestatakse nõue, et teine liige peab olema läbinud vastava mootorsõiduki kategooria alarmsõidukijuhi koolituse.

Muudatus laiendab arstibrigaadi teise liikme ametikohale sobivate spetsialistide ringi ning võimaldab selles rollis töötada ka üldõdedel. Sellega toetatakse kiirabivaldkonna personali järelkasvu, parandatakse arstibrigaadide komplekteerimise võimalusi ja suurendatakse kiirabiteenuse osutamise paindlikkust.

**Määruse § 2 punktiga 9** muudetakse kaheliikmelise õebrigaadi teisele liikmele kehtestatud nõudeid. Senise regulatsiooni kohaselt pidi kiirabisõidukiga varustatud õebrigaadi teine liige vastama kiirabibrigaadi kolmandale liikmele kehtestatud nõuetele. Muudatusega võimaldatakse kaheliikmelise õebrigaadi teise liikmena töötada ka isikul, kes vastab määruse §-s 3 sätestatud kiirabibrigaadi teisele liikmele kehtestatud nõuetele. Lisaks sätestatakse, et kiirabisõidukiga varustatud õebrigaadi teine liige peab olema läbinud vastava mootorsõiduki kategooria alarmsõidukijuhi koolituse.

Muudatus laiendab õebrigaadi teise liikme ametikohale sobivate spetsialistide ringi ning võimaldab selles rollis töötada ka üldõdedel. Sellega toetatakse kiirabivaldkonna personali järelkasvu, parandatakse õebrigaadide komplekteerimise võimalusi ja suurendatakse kiirabiteenuse osutamise paindlikkust.

**Määruse §-ga 3** asendatakse määruses nr 72 läbivalt termin „vähendatud koosseisuga kiirabibrigaad“ terminiga „kaheliikmeline kiirabibrigaad“, et tagada kiirabi korraldusega seotud ministri määrustes terminoloogia ühtne kasutamine.

**Määruse §-ga 4** asendatakse määruse nr 46 § 4 lõike 3 punktis 2 sõnad „vähendatud koosseisuga“ sõnaga „kaheliikmelisi“, et tagada kiirabi korraldusega seotud ministri määrustes terminoloogia ühtne kasutamine.

**Määruse §-ga 5** kehtestatakse määruse jõustumise aeg. Määruse § 1 jõustub 1. jaanuaril 2028. a, sest brigaadide arvu suurendamine nõuab nii Tervisekassalt kui ka kiirabibrigaadi pidajatelt olulisi ettevalmistusi. Määruse teised paragrahvid jõustuvad üldises korras.

### 3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole puutumuses Euroopa Liidu õigusega.

### 4. Määruse mõjud

Määrusel on positiivne mõju kiirabi kättesaadavusele, kuna suureneb ööpäevaringselt töötavate kiirabibrigaadide minimaalne arv Eestis. Samal ajal tagatakse kolmeliikmeliste

kiirabibrigaadide jätkuv olemasolu, sätestades nende minimaalse arvu. Kuivõrd praegu ületab kolmeliikmeliste brigaadide tegelik arv määrusega kavandatu kohast sätestatud miinimumtaset, ei kaasne muudatusega vahetut mõju olemasolevale teenusekorraldusele. Muudatus loob õigusliku raamistiku, mis võimaldab parandada kiirabi kättesaadavust, säilitades samal ajal vajalikul tasemel kolmeliikmeliste brigaadide võimekuse.

Määrusel on positiivne mõju ka kiirabiteenuse jätkusuutlikkusele ja personali kättesaadavusele. Kaheliikmeliste arstibrigaadide ja õebrigaadide teise liikme nõuete muutmisega laieneb nende ametikohtade täitmiseks sobivate spetsialistide ring. Muudatus võimaldab kaasata senisest laiemalt üldõdesid, kes on läbinud nõutava alarmsõidukijuhi koolituse. See parandab kiirabibrigaadide komplekteerimise võimalusi, toetab personali järelkasvu ning suurendab kiirabiteenuse osutamise paindlikkust, mõjutamata seejuures kiirabi osutamise kvaliteedi- ja ohutusnõudeid.

Määruse nr 65 muudatustel, mis käsitlevad mõiste „vähendatud koosseisuga kiirabibrigaad“ asendamist mõistega „kaheliikmeline kiirabibrigaad“ ning terminoloogia ühtlustamist, on peamiselt õigusselgust parandav mõju. Nimetatud muudatused ei muuda kiirabiteenuse korralduse sisulisi põhimõtteid, kuid muudavad regulatsiooni selgemaks ja kiirabisüsteemi tegeliku korraldusega paremini kooskõlas olevaks.

Kiirabisüsteemis kavandatud muudatuste mõju on plaanis hinnata 12 kuud pärast nende rakendumist. Hindamise käigus analüüsitakse muu hulgas käesoleva määruse mõju. Vajaduse korral vaadatakse üle kiirabibrigaadide arv ja koosseis ning nendega seotud õiguslikud nõuded.

**5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud**

Määruse rakendamisega kaasnevad lisakulud Tervisekassale alates 2028. aastast. Nende kuludega on arvestatud kiirabi konkursi planeerimisel. Kiirabibrigaadide arv, liigitus ja paiknemine on kokku lepitud kiirabi juhtrühmas, kuhu kuuluvad Sotsiaalministeeriumi, Terviseameti ja Tervisekassa esindajad. Muudatuste mõju eelarvele on analüüsinud ja heaks kiitnud Tervisekassa. Eeldatav mõju Tervisekassa eelarvele on umbes 1,2 mln eurot aastas.

**6. Määruse jõustumine**

Määruse § 1 on kavandatud jõustuma 1. jaanuaril 2028. a, samal ajal uue kiirabilepingute kehtivuse perioodiga. Määruse teised paragrahvid on kavandatud jõustuma üldises korras.

**7. Määruse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon**

Määruse eelnõu esitati kooskõlastamiseks Kaitseministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Terviseametile, Tervisekassale ja Eesti Kiirabi Liidule. Terviseameti tagasisidega arvestati juba eelnõu koostamise käigus ning täiendavaid muudatusettepanekuid ei esitatud.

Kaitseministeerium ei esitanud eelnõude infosüsteemis kooskõlastusmärget ka pärast meeldetuletuse saamist.

Eesti Kiirabi Liit ei esitanud eelnõu kohta põhjendatud arvamust, kuid palus pikendada arvamuse esitamise tähtaega vähemalt 30 päeva võrra. Selline tähtaja pikendamine ei ole võimalik, kuna määruse võimalikult kiire kehtestamine on vajalik selleks, et:

a) selgelt piiritleda valitsemisala asutuste volitused kiirabivõrgu muudatuste kavandamisel enne kiirabikonkursi väljakuulutamist;

b) võimaldada kaheliikmeliste kiirabibrigaadide pilootprojekti elluviimist samadel tingimustel, mis on kavandatud järgmiseks lepinguperioodiks, sealhulgas võimaldada üldõdedel töötada kaheliikmelise kiirabibrigaadi teise liikmena.

Määruse kehtestamise edasilükkamine kuni Eesti Kiirabi Liidu arvamuse esitamiseni ei oleks proportsionaalne, kuna uus regulatsioon ei piira liidu liikmete senist tegevust, vaid loob õigusselguse kiirabiteenuse edasise korralduse suhtes.

Tervisekassa tegi ettepaneku asendada määruse §-s 1 sõna „vähemalt“ sõnaga „kuni“. Ettepanekuga ei arvestatud, kuna see muudaks regulatsiooni aluspõhimõtet: kiirabibrigaadide, sealhulgas kolmeliikmeliste brigaadide miinimumarvu asemel kehtestataks nende maksimumarv.

Kiirabibrigaadide maksimumarvu kehtestamiseks puudub vajadus, eriti arvestades võimalust, et näiteks kriisiolukorras võib tekkida vajadus kiirabiressurssi suurendada. Määruse peamine eesmärk on kehtestada kiirabiressursi miinimumtase, millest allapoole ei ole lubatud kiirabibrigaadide arvu vähendada. Kui edaspidi ilmneb põhjendatud vajadus kehtestatud miinimumtaset muuta, vaadatakse määruse vastavad sätted üle.